

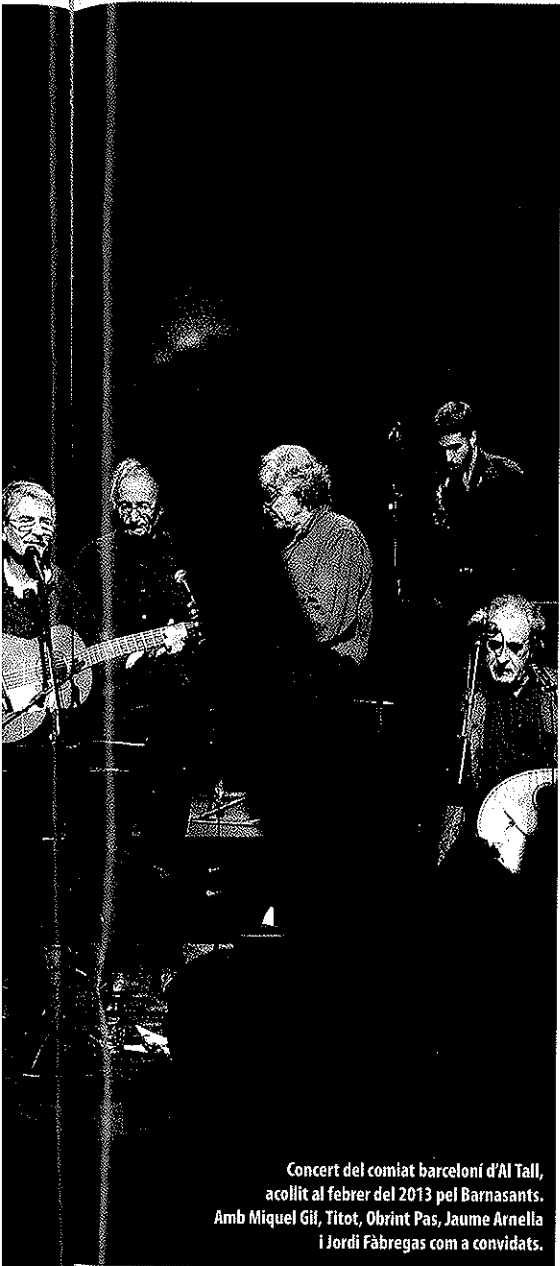
La cançó d'autor que es mira (i es llegeix)

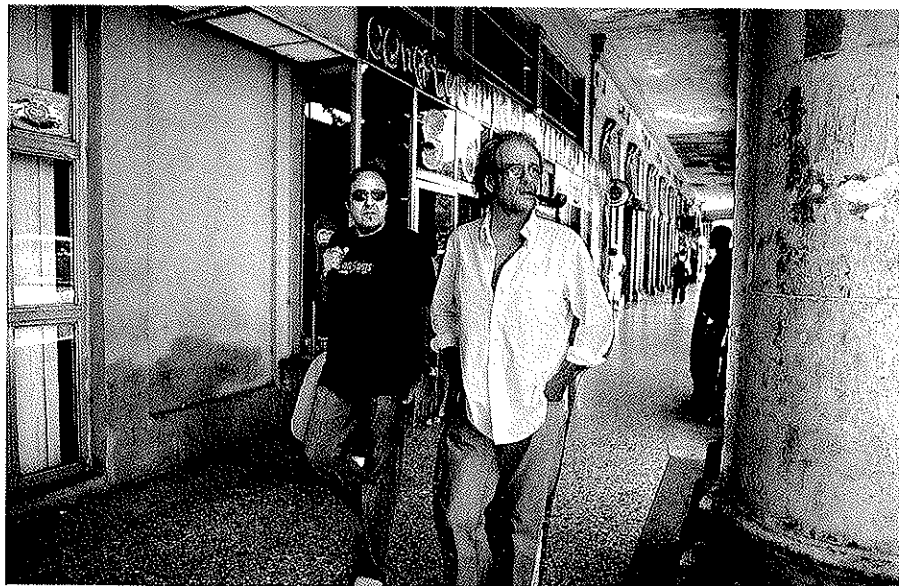
CULTURA

Un llunyà hivern de l'any 1996 un temerari Pere Camps posà en marxa un festival per reivindicar la cançó d'autor, un gènere que havia perdut el seu paper central en la societat. El festival era el Barnasants. I d'això fa ja gairebé dues dècades resumides en un volum, 'Barnasants. Barricades de cançons', amb fotografies de Juan Miguel Morales i textos de Josep Maria Hernández Ripoll.

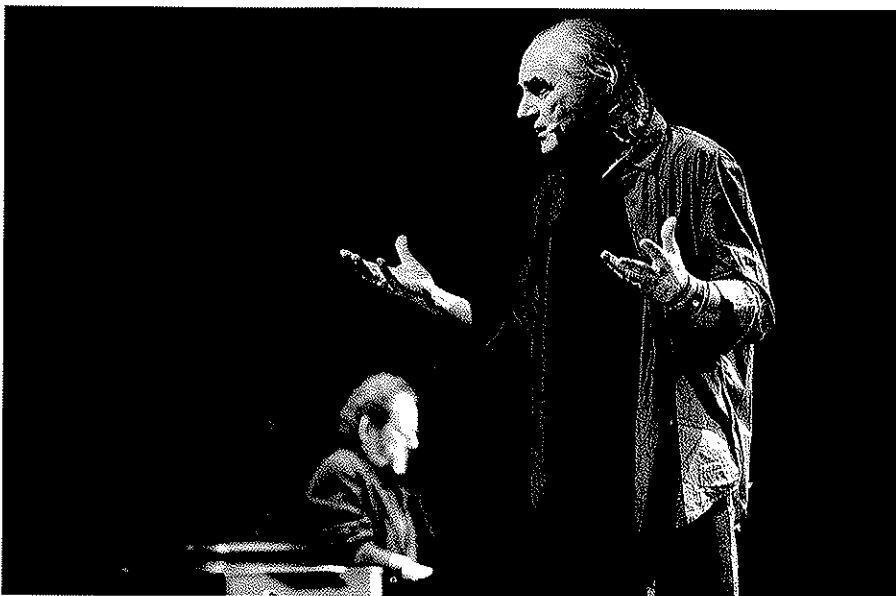
*Reportatge de Xavier Aliaga
Fotografies de Juan Miguel Morales*

Concert del comiat barceloní d'Al Tall, acollit al febrer del 2013 pel Barnasants. Amb Miquel Gil, Titot, Obrint Pas, Jaume Arnella i Jordi Fàbregas com a convidats.

Dalt, Pere Camps i Luis Eduardo Aute, els dies de l'homenatge a l'Havana al cantautor, una de les extensions internacionals del Barnasants (març del 2008). Baix, Pau Riba i Pascal Comelade, una de tantes fructíferes associacions artístiques generades pel festival (febrer del 2014).

Cap a la meitat dels anys 90 del segle XX semblava que la democràcia sempre havia estat allí. La cançó d'autor, que durant la Transició havia tingut un paper nuclear en l'agitació de consciències, és bandejada per les institucions. La música amb missatge esdevé un gènere que es mira amb aprehensió i condescendència, com alguna cosa innecessària. "Políticos y banqueros tiemblan, vuelve la canción protesta", cantaven amb ironia i molta mala llei la banda de rock *indie* Los Planetas. Comp-

tat i debatut, la cançó no havia marxat i havia tornat, perquè els artistes veterans continuaven escrivint cançons i cantant-les. I n'apareixien de nous. El col·lectiu, però, semblava invisibilitzat.

Temps després, la societat en el seu conjunt descobriria amb estupefacció, de la mà de la crisi i de la putrefacció institucional, innumerables motius d'indignació i reflexió. Però s'havia de ser molt visionari i temerari per armar cap a la meitat dels anys 90 un festival que reivindicara la cançó d'autor. Els inicis, de

fet, no foren fàcils. A hores d'ara, tanmateix, el Barnasants ha esdevingut una cita musical de referència, amb vora 20.000 espectadors per temporada, i un dels dos festivals dedicats a la cançó d'autor més grans d'Europa. Un llarg camí que deixa un fum d'imatges significatives, moltes d'elles arreplegades per la càmera de Juan Miguel Morales (Almeria, 1967), un fotògraf amb una relació molt estreta amb la música i amb la cançó en particular.

Sobre els instants captats per Morales i els textos del periodista, escriptor →

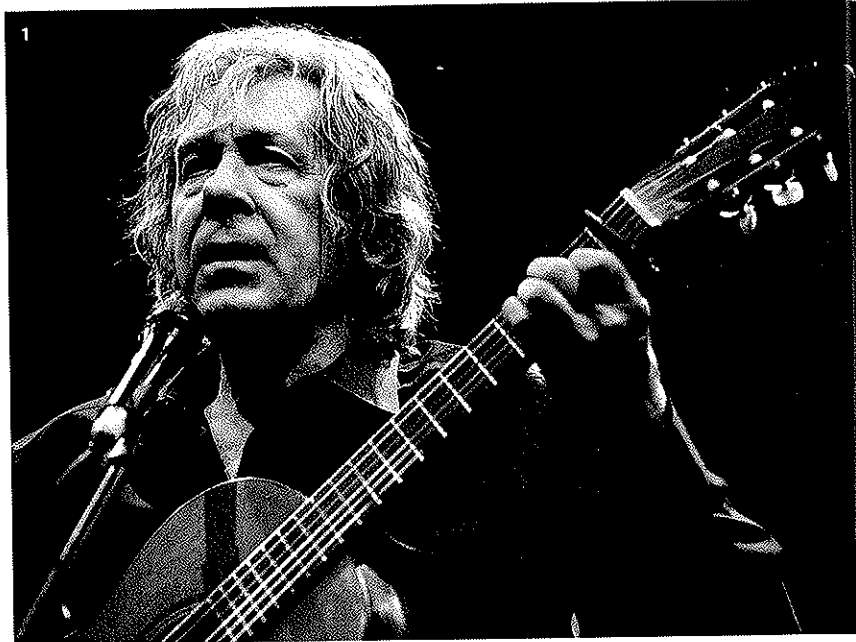
→ i guionista Josep Maria Hernández (Barcelona, 1958), es construeix *Barnasants. Barricades de cançons*, un volum editat per Cal·lígraf, una petita editorial de Figueres. Un llibre que fa repàs, sense voluntat exhaustiva, a la fructífera vida del festival i que serveix com a memòria gràfica i bomba de records dels seus grans moments. Segons la definició del mateix Hernández, "podríem dir que el Barnasants és, després de vint anys de reforçar els fonaments, una mena de *haima* plantada enmig del desert en la qual habita l'art en general i la cançó d'autor en particular".

La dura tasca de començar. La primera edició fou al Centre Cívic Cotxeres del barri de Sants. Ricardo Solfa, l'estrambòtic *alter ego* de Jaume Sisa, actua davant un públic esquifit. La primera edició resulta deficitària. Pere Camps, tanmateix, persevera. Resisteix. Conscient que Barnasants ompli un gran forat. A poc a poc, el públic va responent. I el festival, fidel a una línia que reuneix les propostes en català però també estatals i internacionals, va fent-se un nom i trobant el seu lloc. Un espai de referència on caben Lluís Llach, Paco Ibáñez, Imanol, José Antonio Laborleta, Maria del Mar Bonet o Hilario Camacho. Un festival transversal que, com recorda Josep Maria Hernández, quasi sempre acollia en els seus escenaris Javier Krahe. Un hàbit que tan sols trencà la mort del cantautor.

Tot just els darrers vint anys han vist desaparèixer molts dels protagonistes que han anat engrandint els escenaris del Barnasants. Quan s'edità el llibre, a l'abril passat, encara no havia mort Krahe, però al volum hi ha un oportú recordatori per als artistes que han dit adéu des del 1996: George Moustaki, José Antonio Labordeta, Antonio Vega, Peret, Lucio Dalla, Pete Seeger, Mikel Laboa i Santiago Feliu, entre altres. Josep Maria Hernández, amb tot, fa una referència especial a tres cantautors d'una trajectòria no tan popular però d'una indubtable singularitat: Imanol, Hilario Camacho i Quintín Cabrera. L'any abans de començar el festival, el 1995, desapareixia una altra figura troncal, Ovidi Montllor, homenatjat pel Barnasants la darrera edició. Si haguera viscut, l'alcoià hauria celebrat una iniciativa que no es conforma amb les molles, que vol el pa sencer.

Fet i fet, una altra senya d'identitat del festival és reconèixer la trajectòria dels artistes que han dignificat el gènere, les persones que han encès la llum del far. Així, Barnasants ha premiat la trajectòria de Roberto Vecchioni, Raimon, Daniel Viglietti, Quico Pi de la Serra, Silvio Rodríguez i Maria del Mar Bonet. Un elenc extraordinària regit per la mateixa voluntat de transversalitat i universalitat. De cercar els punts de freqüència, les vies de retroalimentació.

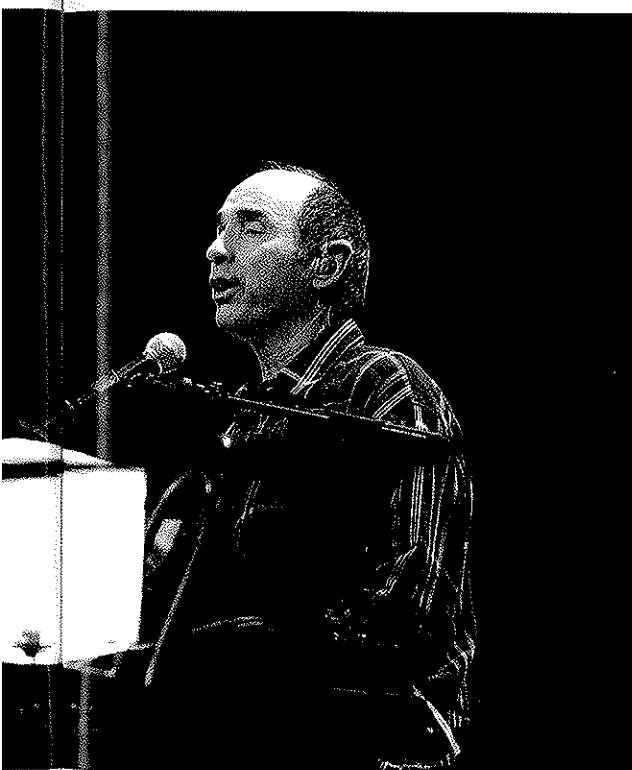
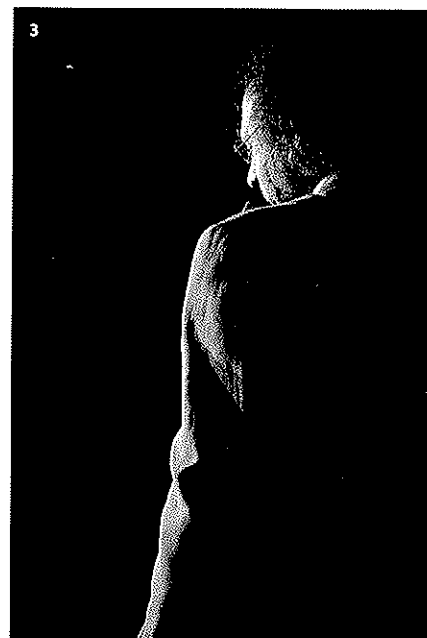
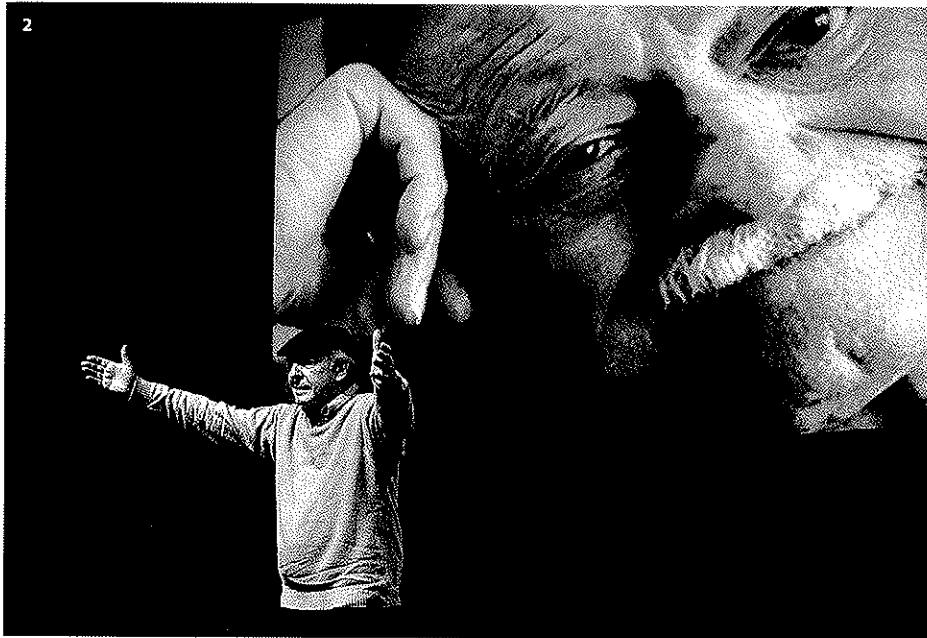
La filosofia combinatòria, d'unir artistes diferents sobre l'escenari, també ha estat un tret

1. Paco Ibáñez, un dels referents Barnasants, al Teatre Joventut, l'any 2009.
2. Daniel Viglietti en l'homenatge a Mario Benedetti (2011).
3. Jaume Sisa-Ricardo Solfa, a les Cotxeres de Sants (1996).
4. Lluís Llach i Feliu Ventura presentant *Que no s'apague la llum*, l'any 2005.
5. Aute, al costat de Silvio Rodríguez i envoltat d'alguns dels millors trobadors cubans (2008).

distintiu. D'aquesta voluntat sorgiren espectacles com els de Lluís Llach i Feliu Ventura, Cesk Freixas i Pau Alabajos, Joan Isaac i Luis Eduardo Aute, Maria del Mar Bonet i Amancio Prada. I moments estel·lars com ara l'homenatge a Mario Benedetti amb Daniel Viglietti, Samantha Navarro, Jorge Drexler o Ana Prada, entre altres. Mostra, també, del compromís amb Amèrica Llatina que ha creuat la vida del festival i que es reflecteix al llibre.

Una trajectòria, altrament, atapeïda de sinergies i col·laboracions productives com la realitzada amb el festival Club Tenco de Sanremo o amb el més proper Tradicionàrius, amb els quals comparteixen experiències i espectacles. Una altra aspiració del Barnasants ha estat estendre la seua influència amb una xarxa de locals mitjans i petits als Països Catalans que col·laboren d'alguna manera amb el festival. "Es tracta de facilitar la feina, ajudar que els artistes tinguin més sortides, que

puguin actuar amb una certa regularitat fora dels circuits establerts", aclareix Hernández al llibre. La "gran assignatura pendent", en qualsevol cas, "no depèn només del Barnasants", aclareix Pere Camps en l'entrevista que tanca el llibre. "La cançó d'autor té el seu punt de trobada, el lloc on es pot presentar la feina, però després no té una programació estable arreu del país", abunda.

L'altre repte és el de la persistència. Barnasants ha obtingut premis com el Nacional de Cultura o el Ciutat de Barcelona però "mai no ha estat una iniciativa gaire mimada" per les institucions. I que ha sabut suportar, en part gràcies a la seua "estructura organitzativa guerrillera", embats com la crisi econòmica i agressions directes de la dreta governant com ara la pujada de l'IVA cultural. Mostra de la força intangible de les barricades de cançons. •